

LA/Minka Hauta-aho, Ulla Suotunen
RE/Sanna Poutsalo

22.3.2017

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö STM129:00/2014

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Eläketurvakeskukselta lausuntoa potilasvahinkolain uudistamista selvittäneen työryhmän loppuraportista.

Työryhmän esityksellä uudistettaisiin potilasvakuutusjärjestelmään sovellettava lainsäädäntö, joka koostuisi kolmesta uudesta laista. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi potilasvakuutuslaki, laki Potilasvakuutuskeskuksesta ja laki potilasvahinkolautakunnasta. Voimassa oleva potilasvahinkolaki kumottaisiin.

Esityksen tavoitteena on potilasvakuutuslain rakenteen uudistaminen siten, että lainsäädännöstä selkeästi ilmenisi eri osapuolien oikeudet ja velvollisuudet. Esitys ei sisällä potilasvakuutuksen perusrakenteeseen liittyviä merkittäviä muutoksia.

Lain alueellista soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan eräissä erityistilanteissa Suomen rajojen ulkopuolella annettavaa hoitoa. Korvattavia vahinkoja koskevaa sääntelyä laajennettaisiin siten, että kehoon asennettavista laitteista aiheutuva henkilövahinko voisi eräissä tilanteissa tulla korvattavaksi. Lisäksi potilasvahingon vuoksi tarpeellinen ammatillinen kuntoutus tulisi korvattavaksi.

Potilasvakuutuslain mukaiset ansionmenetykskorvaukset ovat ensisijaisia etuuksia

Potilasvahinkolain mukaiset ansionmenetykskorvaukset ovat ensisijaisia etuuksia työeläkkeeseen nähden 1.1.2017 voimaan tulleen lainmuutoksen jälkeen.

Työntekijän eläkelain 92 §:n 1 momentin 6 kohdassa työeläkkeeseen nähden ensisijaiseksi etuudeksi on säädetty potilasvahinkolain (585/1986) nojalla myönnetty omaan vammaan perustuva ansionmenetykskorvaus tai eläke. Työntekijän eläkelain 92 §:n 1 momentin 6 kohdan maininta potilasvahinkolaista tulisi korvata maininnalla potilasvakuutuslaista.

Myös työntekijän eläkelain 94 §:ssä olevat maininnat potilasvahinkolaista tulisi korvata maininnoilla potilasvakuutuslaista.

Työntekijän eläkelain mukaisesta eläkkeestä tulisi kuitenkin myös potilasvakuutuslain voimaantulon jälkeen voida vähentää sellainen potilasvahinkolain

LA/Minka Hauta-aho, Ulla Suotunen
RE/Sanna Poutsalo

22.3.2017

mukainen omaan vammaan perustuva ansionmenetykskorvaus tai eläke, johon edelleen sovelletaan potilasvahinkolakia.

Työntekijän eläkelakiin tarvittavia muutoksia vastaavat muutokset tulisi tehdä muihinkin työeläkelakeihin.

Potilasvakuutuslain nojalla korvattava ammatillinen kuntoutus

Esityksessä ehdotetaan, että potilasvahingon vuoksi tarpeellinen ammatillinen kuntoutus tulisi korvattavaksi potilasvakuutuslain nojalla. Ammatillisen kuntoutuksen kustannusten korvaaminen potilasvakuutusjärjestelmästä vaikuttaa todennäköisesti työeläkejärjestelmän kustannuksia vähentävästi. Ammatillisen kuntoutuksen käytännön järjestämisessä voi syntyä ongelmallisia tilanteita, jos kuntoutusvastuu siirtyy järjestelmästä toiseen.

Potilasvakuutus on ensisijainen ansionmenetyksen korvausjärjestelmä työeläkelakeihin nähden. Potilasvakuutuksesta korvattavasta ammatillisesta kuntoutuksesta esitetään tämän vuoksi säädettäväksi yksityiskohtaisesti ja nykyistä laajemmin. Potilasvakuutuslakiin on siksi ehdotettu otettavaksi säännökset ammatillisen kuntoutuksen korvaamisesta. Eläketurvakeskuksen mielestä tämä on perusteltua.

Koska potilasvakuutuslain mukainen ammatillinen kuntoutus olisi ensisijainen työeläkejärjestelmän mukaiseen kuntoutukseen nähden, tulisi TyEL 25 §:n 1 momentin 3 kohtaan lisätä potilasvakuutuslaki. Vastaava muutos tulisi tehdä muihinkin työeläkelakeihin.

Potilasvakuutuskeskuksen oikeus saada tietoja

Potilasvahinkolain 5 d §:n perusteella Potilasvakuutuskeskuksella on oikeus saada maksutta korvauksen perusteen ja korvausvelvollisuuden laajuuden määrittämiseksi tarpeelliset tiedot mm. eläkelaitokselta sen estämättä, mitä sallassapitovelvollisuudesta tai henkilörekisteritietojen luovuttamisesta muualla säädetään.

Eläketurvakeskuksella ei ole potilasvahinkolain perusteella oikeutta tietojen luovuttamiseen. Tämän johdosta on ollut tilanteita, joissa eläkelaitokset ovat valtuuttaneet Eläketurvakeskuksen luovuttamaan eläketietoja Potilasvakuutuskeskukselle sen tehtävien hoitamiseksi.

Ehdotetun potilasvakuutuslain 54 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla Potilasvakuutuskeskuksella olisi oikeus saada tietoja muulta taholta, johon julkisuuslakia (621/1999) sovelletaan. Vastaava säännös on potilasvahinkolautakunnasta annetun lakiehdotuksen 15 §:n 1 momentin 3 kohdassa.

LA/Minka Hauta-aho, Ulla Suotunen
RE/Sanna Poutsalo

22.3.2017

Tietojensaantioikeus koskisi julkisuuslain 4 §:n 2 momentin nojalla viranomaisten lisäksi kaikkia julkista tehtävää hoitavia tahoja, kuten Eläketurvakeskusta. Eläketurvakeskus pitää tätä ehdotettua muutosta perusteltuna.

Työeläkejärjestelmän oikeus saada tietoja ja tietojen luovutus

Työeläkelaitosten ja Eläketurvakeskuksen oikeudesta saada tietoja potilasvakuutuslain mukaisista korvauksista on säädetty työntekijän eläkelain 198 §:ssä.

Potilasvakuutuskeskuksen kanssa on sovittu, että se lähettää työeläkejärjestelmälle kopiot kaikista niistä päätöksistä, joissa vahinkotapahtuma on 1.1.2017 tai sen jälkeen ja joissa on annettu päätös omasta ansionmenetykskorvauksesta tai elatuksen menetyksestä.

Potilasvakuutuskeskuksen kanssa on sovittu, että he toimittavat nämä päätöskopiot suoraan työeläkelaitokseen, jos heillä on tiedossa työeläkevakuuttaja. Jos Potilasvakuutuskeskuksen tiedossa ei ole työeläkevakuuttajaa, Potilasvakuutuskeskus toimittaa korvauspäätöksen Eläketurvakeskukselle.

Työeläkelaitoksen oikeus saada potilasvakuutuslain mukainen osuus maksamastaan korvauksesta

Työntekijän eläkelain 95 §:n mukaan työntekijän eläkelain mukainen eläke voidaan maksaa vähentämättömänä, kunnes ensisijaisen etuuden määrä on lopullisesti ratkaistu. Eläkkeensaajan oikeus ensisijaiseen etuuteen siirtyy eläkelaitokselle siltä osin kuin etuus olisi vähentänyt eläkettä.

Potilasvakuutuslain 47 §:n mukaan eläkelaitoksella, joka on maksanut korvausta, on oikeus saada Potilasvakuutuskeskukselta takaisin se osa korvauksesta, johon vahinkoa kärsineellä olisi potilasvakuutuslain nojalla ollut oikeus. Potilasvakuutus on siten ensisijainen korvausjärjestelmä työeläkelakien mukaisiin korvauksiin nähden. Perusteluissa voisi olla selvyiden vuoksi tarpeen täsmentää, että takautumisoikeus koskee myös ammatillisen kuntoutuksen kustannuksia.

Erityisesti tilanteessa, jossa työeläke on jo maksussa, olisi eläkelaitoksen tärkeää saada tieto potilasvahinkoasian vireille tulosta ja myönnetystä, vähintään neljä kuukautta kestävästä korvauksesta mahdollisimman nopeasti. Lisäksi Potilasvakuutuskeskuksen tulisi ottaa korvauksen muuttamistilanteissa yhteyttä eläkelaitokseen jo siinä vaiheessa, kun muutosasiaa ryhdytään käsittelemään. Eläkelaitos tarvitsee tiedon tarkasta maksettavasta määrästä ja maksamisen alkamis- ja päättymisajankohdasta.

Eläketurvakeskuksen mielestä potilasvakuutuslakiin tulisi lisätä säännös Potilasvakuutuskeskuksen velvollisuudesta antaa oma-aloitteisesti työeläkejärjestelmälle välttämättömät tiedot potilasvakuutuslain mukaisesta ansionmenetykskorvauksesta ja eläkkeestä ennen etuuden maksamista asiakkaalle, jotta eläke-

LA/Minka Hauta-aho, Ulla Suotunen
RE/Sanna Poutsalo

22.3.2017

laitos voisi laskea takautumissaatavansa määrän työeläkelain säännösten perusteella.

Laintasoinen säännös Potilasvakuutuskeskuksen velvollisuudesta antaa tiedot vaikuttaisi edunsaajan asemaan siten, että välttyttäisiin tarpeettomilta takaisinperinnöiltä.

Muita huomioita

Potilasvakuutuslain 47 §:ssä on mainittu sotilastapaturmalaki. Sotilastapaturmalaki on vuoden 2017 alusta korvattu sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta ja tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetuilla laeilla.

Potilasvakuutuslain 6 §:n 2 momentin viittauksen tulee olla 2 §:n 5 kohdan d alakohdan sijasta 2 §:n 6 kohdan d alakohtaan ja potilasvakuutuslain 22 §:n 3 momentin 1 kohdan viittauksen 2 §:n 5 kohdan e alakohtaan tulee olla 2 §:n 6 kohdan d alakohtaan.

ELÄKETURVAKESKUS

Maijaliisa Takanen

Jaana Rissanen